

- вони розширюють обсяг можливостей, свобод для суб'єкта, бо формами прояву правових стимулів виступають суб'єктивні права, законні інтереси, пільги, привілеї, імунітети, надбавки, доплати, компенсації, заохочення, рекомендації;
- вони виражають позитивну правову мотивацію;
- вони направлені на упорядковану зміну суспільних відносин, виконують функцію розвитку соціальних зв'язків;
- вони передбачають підвищення позитивної активності [1, с. 7].

Висновки. Отже, підбиваючи підсумки нашого дослідження ми можемо цілком закономірно стверджувати що юридична природа стимулу полягає у позитивному впливі на суб'єкта, що полягає не у примушенні або забороні вчинення певного діяння, а заохочення до вчинення або утримання від дії. Таким чином, до основних рис природи стимулу в праві можна віднести ряд засобів впливу, що несуть форму підтримки або заохочення і сприяють правомірній / позитивній поведінці особи.

Список бібліографічних посилань

1. Калюжний Р. А., Лапка О. Я., Пікуля Т. О. Правові стимули в механізмі правового стимулювання : монографія. Київ : Леся, 2013. 204 с.
2. Малько А. В. Стимулы и ограничения в праве : моногр. М. : Юристъ, 2004. 250 с.
3. Смолярова М. Л. Поняття та сутність стимулів у трудовому праві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 5, т. 1. С. 163–166.
4. Титаренко М. В. Стимули в службовому праві як різновид стимулів у праві і характеристика ознак. *Національний юридический журнал: теория и практика*. 2018. Вип. 4, т. 2. С. 62–69. URL: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/4/part_2/14.pdf (дата звернення: 24.03.2019).
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
6. Словарь иностранных слов и выражений / авт.-сост. Е. С. Зенович. М. : Астрель ; АСТ, 2004. 778 с.
7. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2005. 640.

Одержано 26.03.2019

УДК 342.9

МАРИНА МИКОЛАЇВНА ЛЕГЕНЬКА,

*аспірант кафедри адміністративного права і процесу факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОВАВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Важливою формою адміністративно-правового реагування на вчинення домашнього насильства є адміністративно-правова відповідальність за зазначені правопорушення.

В цілому адміністративна відповідальність як універсальний засіб охорони суспільних відносин є невідворотнім реагуванням держави на факти невиконання чи неналежного виконання особою норм адміністративного законодавства і ґрунтується на якнайсуворішому додержанні принципів гуманізму, соціальної справедливості та законності. Конституція України, відносячи адміністративну відповідальність до основних видів адміністративної відповідальності, встановлює, що вона визначається виключно законами [1].

Суспільна важливість та наукова значимість проблематики адміністративної відповідальності спричинила посилену увагу до неї вчених-адміністративістів і спричинила доволі широкий спектр змісту визначень зазначеного поняття. Так, А. Т. Комзюк вважає, що: «...адміністративна відповідальність – це застосування до осіб, які вчинили адміністративні проступки, адміністративних стягнень, що тягнуть для цих осіб обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру і накладаються уповноваженими на те органами чи посадовими особами на підставах і у порядку, встановлених нормами адміністративного права» [2].

Ю. П. Битяк пропонує розуміти під адміністративною відповідальністю накладення на правопорушників загальнообов'язкових правил, які діють у державному управлінні, адміністративних стягнень, що тягнуть за собою для цих осіб обтяжливі наслідки матеріального чи морального характеру [3].

В. К. Колпаков, акцентуючи увагу на наявності в юридичній відповідальності елементів державного примусу, визначає: «Адміністративна відповідальність – це примусове, з

додержанням встановленої процедури, застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником» [4].

Чи не найбільш розгорнуте визначення адміністративної відповідальності пропонує О. А. Задихайло, яка розглядає її, як: «...особливий вид юридичної відповідальності, що являє собою сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до фізичних та юридичних осіб, які вчинили адміністративний проступок особливих санкцій – адміністративних стягнень, внаслідок чого реалізується обов'язок особи, винної у вчиненні адміністративного проступку, зазнавати передбачені чинним законодавством негативні для неї наслідки морального, матеріального чи особистісного характеру» [5, с. 138].

Підкреслюючи актуальність останньої дефініції в розрізі нашого дослідження та використовуючи її в роботі підкреслюємо, що специфіка адміністративно-правової відповідальності за вчинення домашнього насильства полягає в тому, що остання може застосовуватися лише до фізичних осіб.

Достатньо близьким до проблеми адміністративно-правового реагування на вчинення насильства в сім'ї є дослідження О. Д. Коломойцем проблем адміністративно-правового регулювання відповідальності за вчинення насильства у сім'ї. Автором сформульована дефініція такої відповідальності, яка визначається як «регламентована адміністративно-деліктними нормами реакція з боку уповноважених суб'єктів попередження насильства в сім'ї на діяння агресора в сім'ї, які виявилися в порушенні ним встановлених законом заборон або невиконанні покладених на нього обов'язків, що полягає в застосуванні до правопорушника заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки особистого, майнового й іншого характеру і владний осуд винного суб'єкта з метою попередження та припинення насильства в сім'ї» [6, с. 7].

Особливу увагу звертаємо на визначені автором специфічні форми такої взаємодії, до яких, зокрема, віднесено організаційне забезпечення надання допомоги потерпілим та організацію роботи «гарячих ліній», проведення досліджень з проблем насильства та експертизи законодавчих актів та роботи з засобами масової інформації.

Підкреслюючи актуальність аналізованого дослідження вважаємо за необхідність зазначити, що формулювання адміністративно-правової відповідальності за вчинення насильства в сім'ї значно звужує можливості реагування на вчинення домашнього насильства, оскільки обмежує коло осіб, які можуть бути притягнуті до відповідальності лише членами сім'ї, і не враховує багатьох інших варіантів, за яких можливе домашнє насильство.

Саме на уникнення таких обмежень спрямований, зокрема, і Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», саме завдяки якому поняття насильство в сім'ї розширене до поняття «домашнє насильство» [7]. Законом визначено, що до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства можуть бути притягнуті незалежно від факту спільного проживання чоловік або дружина (в тому числі – колишні), наречені, мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя), особи, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають, чи не перебували у шлюбі між собою, їхні батьки та діти, особи, які мають спільну дитину чи дітей, батьки і діти, дід (баба) та онук (онучка), прадід (прабаба) та правнук (правнучка), вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка), рідні брати і сестри, інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онучка), діти подружжя (в тому числі – колишнього), наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими а також опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають чи перебували під опікою і піклуванням.

Законом розширено адміністративну відповідальність за вчинення домашнього насильства шляхом уточнення статті 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або повідомлення про місце свого тимчасового перебування». Домашнє насильство, насильство за ознакою статі визначене при цьому, як «умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого» [8]. За скоєння зазначених правопорушень, а також за невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або повідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі

його винесення законодавцем передбачено накладення штрафу у розмірі від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

У випадку повторного вчинення зазначених правопорушень протягом року після накладення адміністративного стягнення за вчинення домашнього насильства на кривдника може бути накладене стягнення у вигляді штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

При цьому встановлено, що під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне порушення, суд має право одночасно вирішити питання про направлення кривдника на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі [7].

Таким чином, адміністративно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства є ефективним засобом реагування на нього з метою недопущення в подальшому. Розвиток нормативно-правового регулювання такої відповідальності розширює його межі та забезпечує удосконалення адміністративно-правового механізму належного реагування на вчинення домашнього насильства, що сприяє оптимізації охорони прав і свобод громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 20.03.2019).
2. Адміністративна відповідальність в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. А. Т. Комзюка. 2-е вид, перероб. і допов. Харків : Ун-т внутр. справ, 2000. 99 с.
3. Адміністративне право України : підручник / Л. В. Коваль, Ю. П. Битяк, В. В. Зуй та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2001. 528 с.
4. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
5. Задихайло О. А. Проблеми визначення поняття «адміністративна відповідальність» в адміністративному праві України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 8. С. 136–139. URL: http://www.pap.in.ua/8_2014/40.pdf (дата звернення: 20.03.2019).
6. Коломoeць О. Д. Адміністративно-правове регулювання відповідальності за вчинення насильства у сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2010. 20 с.
7. Про запобігання та протидію домашньому насильству : закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 20.03.2019).
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон УРСР від 07.12.1984 № 8073-X // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 03.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 340.132:351.746

МИКОЛА ГЕОРГІЙОВИЧ ЛОГАЧЕВ,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2706-9521>

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ В ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У демократичному суспільстві держава наділила поліцію значним обсягом владних повноважень і засобами для їх реалізації (включаючи різні види озброєння). Найбільше значення мають ті з них, які припускають можливість здійснення силового примусу до виконання правових приписів у вигляді легального застосування сили. Професійна діяльність поліції здійснюється у специфічних умовах, коли вірогідність застосування штатної зброї є досить високою. Важливу роль при цьому відіграють правові аспекти застосування поліцією вогнепальної та не летальної зброї.